

K A T O L I K

God. II.

ŠIBENIK, 3. svibnja 1931.

Broj 18

Fiat lux! - Neka se bistri!

Krčki biskup dr J. Srebrnić o Tyršovoj ideologiji i njegovim vjerskim nazorima

IV. TYRŠOVA IDEOLOGIJA KAO NAZOR O SVIJETU.

Ponovno ističem, da se bavim samo ideologijom Tyršovom.

Zapravo bilo bi posve suvišno, da se sada kod te ideologije zaustavljam, jer je gotovo svakomu vidljivo, što ona isповijeda, te su rezultati to silniji, što su u gornjim izvodima govorili isključivo Tyrš glavom i njegovi pristaše istražitelji. Ali je radi sinteze i boljega pregleda svakako uputno, da na podlozi gornjih navoda upozorim na ove činjenice:

1. Svi se slažu u tome, da su Tyršovoj ideologiji katolicizam i kršćanstvo uopće, pače i sama vjera u osobnoga Boga, koja uključuje za odnose između njega i čovjeka stanovite nepromjenljive istine i moralne norme, posve tuđi. U Tyršovoj ideologiji Bogu nema mjesta.

2. Dr Tvrđy opravdano iznosi, da je Tyrš u filozofiji te prema tome i u svojoj ideologiji sintetik³⁷⁾; radi toga se u njegovoj ideologiji razabiru uplivi panteizma, posebnih nazora o grčkom čovjeku, heretičnih pojava među Česima u 15. vijeku, raznih takozvanih sveljudskih gesala, što su bila izašla iz francuske revolucije, a najviše nacionalne ideje u vezi sa Darwinovom teorijom. Njegova filozofija poviše ne sastoji u izgradnji samostalnog filozofskog sistema, nego je bila u prvom redu i nada sve praktična primjena onih načela na život, što ih je bio u vrijeme svojih godina stekao za svoj nazor o životu i svijetu uopće.³⁸⁾

3. Tyršov je nazor o svijetu pod uplivom Darwinovim ograničen isključivo na život na ovoj zemlji. U

³⁷⁾ Dr Josef Tvrđy: Tyršova filosofie. Tyršov Sbornik VIII. V Praze 1924., str. 44.

³⁸⁾ Lijepo o tome govori dr Richard Rus: O vyznamu Tyršova dila v myšlenkovém vyvoji československého národa. Tyršov Sbornik VIII., str. 32.

tome je smislu taj nazor puki materijalizam. Upliv se panteizma pokazuje osobito u okolnosti, što je Tyršu cjelina, konkretno nacija, najviše i najljepše, što možemo pomisliti, kojoj treba da je svaki bezuslovno podređen, da za nju doprinosi sve žrtve i da jednostavno iščezne i pogine, ako joj u smislu vječnoga zakona borba za opstanak ne može r. di svoje moralne ili fizičke nesposobnosti više služiti. Rad za naciju Tyršu je religija, u tome sastoji sve, pače vrhovno posvećivanje našega života.

4. Istina je, da je Tyrš uz svoju ideologiju povezoao krasna gesla o slobodi, jednakosti i bratstvu, o demokratizmu, o prosvjeti i buđenju narodne svijesti, o duhu plemenštine i viteštva, o altruizmu, o slozi i svojevolumnoj stezi, o ljubavi za narod, domovinu i slobodu, o snazi i srčanosti, radinosti i ustrajnosti i t. d.³⁹⁾, ali to su sve gesla, što ih danas i boljševici i komuniste visoko drže i za nje se žrtvuju. Gesla su to, što ih može svatko tumačiti po svoje, ako nema za njih normi, koje bi im jamčile stalan sadržaj. Što su na pr. ljubav, sloboda, jednakost i t. d. bez Boga, koji im daje sadržaj i norme i sankciju za norme? Da li spadaju norme za bračni život, kako ih zadnja velika papinska enciklika divno i jasno crta, u sadržaj Tyršove ideologije? I norme za odgoj djece i mladeži, kako ih je druga enciklika istog pape obrazložila? Tyršova ih ideologija ne pozna; ona pozna samo vječne zakone prirode, zakone razvitka i napretka. Pa prema tome eto glase danas među ostalim njezini zahtjevi na polju morala: „braniti i podupirati razvitak novih moralnih vrednota i moralnih zakona; braniti najveću slobodu svakoga pojedinca u moral-

³⁹⁾ Sravní Jandásek, str. 89 s. 128, 151, 153, 157, 170 s.; poviše Tyršov Sbornik III., str. 8 ss., 21.

nom pogledu — sve dok nije drugima na užtrb“ i t. d.⁴⁰⁾ Što je čovječanstvo u Tyršovoj ideologiji? Ništa drugo nego kukavan dio prirode, kojim vladaju „neumljivi zakoni borbe za opstanak te vječnoga napretka i razvitka“ na isti način, kao s ostalim dijelovima u njoj, na pr. sa mravima ili sa našom dalmatinskom obalom i t. d. A što je čovječanstvo katoliku? Njemu je već svaka ljudska duša biće, koje po svojoj neumrlosti i vrijednosti neizmerno nadvisuje ne samo svu prirodu, nego i sve na svijetu sa svim njegovim materijalnim dobrima i bogatstvom, pače nadvisuje isti čitavi svemir; jer nije radi svemira Sin Božji postao čovjekom, nego radi ljudske duše kojoj je htio opet otvoriti vrata k Bogu i spasenju.

5. Ukratko moglo bi se kazati o Tyršovoj ideologiji slijedeće: njoj je središtem kult nacije s isključivo ovzemnim ciljevima, sredstvima i odnosima.

6. Svojtveno je Tyršovoj ideologiji, da neprestano naglasuje svoju snošljivost prema svakoj religiji. To joj nije ni teško. Ona isključuje iz svoga područja svako vjersko obilježje⁴¹⁾, jer se po svojoj biti nalazi u opreci sa svakom vjerom u osobnoga Boga, ali joj posve odgovara načelo, prema kojemu jednako štuje vjeru i svako uvjerenje, te da ima radi toga svatko s bilo kojim vjerskim uvjerenjem ili nazorom o svijetu pristup k njoj — dakako uz uvjet, da se na njezinu području s njome sljubi ili drugim riječima, da na poprištu njezine sfere popusti od vlastitih vjerskih načela⁴²⁾.

⁴⁰⁾ Tyršov Sbornik III., str. 32.

⁴¹⁾ Dosljedno svojim nazorima prakticiraše to već sam Tyrš; sravní Jandásek, str. 149., gdje ima raznih primjera za razne slučajeve.

⁴²⁾ Jandásek navada, da se kasnije odstupilo od Tyršova stanovišta, jer se iz područja njegove ideologije izlučilo one, „koji svijesno služe klerikalnim nastojanjima“, o. c., str. 148.

Načelo, da su sve vjere jednake, za katolika je hereza, jer on zna, da je katolička vjera apsolutna. Njegova je, istina, velika dužnost, da štuje i iskreno ljubi svakoga čovjeka bez izuzetka; njegova je također dužnost, da štuje svako vjersko uvjerenje, ukoliko naime to uvjerenje znači plemenitu vlastitost karakternog čovjeka, ali katolik nikako ne može štovati zablude, što slučajno ispunjavaju sadržaj vjerskog uvjerenja ovog ili onoga čovjeka.

7. Tyršova se ideologija počela već javno proglašivati i propagirati kao nazor o svijetu, dakle kao neka vrst nove religije⁴³⁾. A od novih se članova na području njezinu zahtijeva pače zakletva, da se ona i prihvaća...⁴⁴⁾

Na temelju gornjih činjenica dužnost mi je sada staviti pitanje: Tko pošteno misli, kako može očekivati od dobrih katolika, da budu ravnodušni prema nazoru o svijetu, koji se odražuje u Tyršovoj ideologiji! U tome nazoru nema mjesta Bogu; nema mjesta Kralju vijekova i Spasitelju Isusu Kristu, komu treba da se svako stvorenje klanja kao Bogu i apsolutnom Gospodarstvu svome; nema mjesta Katoličkoj Crkvi i Papi, koji zamjenjuje Isusa Krista na zemlji i kao vrhovni poglavar njegova stada nepogrješivo vodi narode putevima istine; nema mjesta Promislu Božjem, koji upravlja najvećom mudrošću i ljubavlju životom kako naroda tako pojedinaca: nema uopće ništa od onoga svetog i veličanstvenog hrama objavljenih nauka i vječito valjanih normi, koje čovjeka upućuju k njegovoj istinitoj sreći! Kako se može dakle očekivati, da bilo koji dobar katolik mirno dopušta, da se ta ideologija narivava i da joj se pače povjerava odgoj njegove djece i mladeži? Pače dužnost je njegova, da sa svetim ogorčenjem prosvjeduje proti svim ovakvim pokušajima!

Svatko je dakle slobodan, da bira između dobra i zla, da se, kako za tolike druge nazore o svijetu, tako i za Tyršovu ideologiju oduševljava i da je prihvaća. No baš iz te ideologije možemo povući zaključak, da bi bez

dvojbe sam Tyrš oštro nastupio proti svakomu, pa i proti onima, koji pod izlikom patriotizma za interese i za procvat njegove ideologije budi direktno budi indirektno počinjaju nasilje nad savješću, jer je on bio vazda za slobodu, te se prema tome među Česima doista danas i postupa, jer se kod njih u tome pogledu sloboda štuje.

Narivavanje Tyršove ideologije ne samo da je protivno načelu slobode, koju ista ideologija naglasuje i za koju hoće da svoje pristaše odgaja, nego duboko vrijeđa nas katolike i prema tome princip snošljivosti, kojim se ona ponosi. Jer ona se kod ovoga narivanja vlada, kao da je među ostalim jedino ona sama u stanju, da uspješno odgaja djecu i mladež u ljubavi i požrtvornosti prema domovini, i kao da nitko drugi nije toj zadaći dorasao. Rađi takva stanovišta lišava Crkvu mogućnosti i sredstava, da djecu i mladež skuplja pod svoje okrilje, kako bi ona htjela, pa da ih kao predobra majka odgaja za vjernost i požrtvornost u službi Boga i domovine.

Postupa se tako s onom, koja je sve nacije u Evropi, koje danas prednjače u kulturi i civilizaciji, podigla iz dubina njihove prvašnje nekulture te ih svojim odgojem vodila k visinama svake istine, ljepote i dobrote. Zar možda baš među Česima ne služi sv. Večeslav kralj kao najbolji dokaz za tu tvrdnju? Odlični češki povjesničari Palacky, Pekar i Novotny slažu se u sudu, da ima češki narod u prvom redu državničkoj mudrosti sv. Večeslava zahvaliti, što se u krugu naroda održao i što nije pošao kobnim putevima polapskih Slavena; to ima dakle češki narod zahvaliti snazi ideja Katoličke Crkve, kojoj je sveti kralj pripadao i u kojoj je bio za svoje visoko zvanje odgojen. Dobro se sjećamo, kako su ga pristaše Tyršove ideologije u godini njegova jubileja prije dvije godine napadali i grdili. Ali divna veličina njegova rada ostala je u očima sviju objektivnih ljudi nesmanjena; s njome ujedno i veličina Crkve, koja je među Česima toliko učinila za prosvjetu i blagostanje, znanost i umjetnost, kao što uopće i za samu njihovu državu od sv. Večeslava pa do kralja Karla IV., kada je češka država postala velesilom, a kršćanska se prosvjeta razlijevala sa sveučilišta u Pragu po čitavoj centralnoj Evropi.

Sve u povijesti češkoga naroda govori, da je njegovo najsjajnije doba razvitka i napretka bilo baš u ono vrijeme, kad je u njemu Katolička Crkva bila na svim područjima učiteljicom i majkom. Povijest češkoga naroda tipičan je primjer, kako znađe baš Crkva sustavno odgajati pojedince za narod i njegovu što ljepšu budućnost.

Naša je ideologija preuzeta iz nazora, što ga je o svijetu imao sv. Večeslav. Ta je ideologija vječito lijepa i sveta ideologija Katoličke Crkve; dar nam je same Dobrote i Ljubavi Božje. Odgoj djece i mladeži u snazi Tyršove ideologije odvodi dalje od Boga i Crkve, jer je onome odgoju najviši cilj ne Bog i vječni život u društvu s Bogom, za koga je svaka duša stvorena, nego su joj najvišim ciljem dobra zemaljska. Između jedne i druge nema kompromisa. Ovdje zemlja bez Boga, ondje Bog i zemlja, koja pomaže k Bogu. Za načela svoja hoćemo slobodu. U odgoju djece i mladeži hoćemo Boga i njegova prava, hoćemo presvetu Bogorodicu Mariju! U Krku, na blagdan Navještenja Marijina, 25. ožujka 1931.

† Iosif Dr. Šrebrnić,
biskup

Bogorodica i istočna Crkva

Ljubav k Bogorodici, ako je velika u zapadnoj Crkvi, nije manja ni u istočnoj Crkvi. Još u prvim vijekovima istočni crkveni pisci najdirljivije se izražavaju o Mariji Bezgrješnoj, o blagoslovljenoj među ženama. Napadaj Nestorija, da je Marija samo obična žena, imao je taj uspjeh, da su vjernici još više štovali Bogorodicu, te se tako izvršilo proročanstvo Marijino: „Svi će me narodi zvati blaženom!“

Sv. Epifanije (310.—404.) ovako hvali Mariju: „Izvan Boga ona je bila nad svima. Po svojoj naravi ona je ljepša od samih kerubina i serafina i od svih ostalih anđela..... Bezgrješna ovca, koja porodi jaganjca Isusa.“

Amfilokij iz Side, koji je prisustvovao na crkvenom saboru u Efezu, reče: „Bog je stvorio Djevicu Mariju bez ljage i bez grijeha.“

Teodor iz Ancire, koji je umro nešto prije 446. godine, ovako se izražava: „Namjesto djevice Eve, oruđa smrti, Bog nam je povratio život po

⁴³⁾ Tyršov Sbornik III. str. 15; „Naš List“ 1931., mart, str. 7. Sravní također Jandásek o. c., str. 59.; Tyršov Sbornik VIII. Dr. Jos. Tvrdy: Tyršova filosofie, str. 44.

⁴⁴⁾ Primjer donosi „Domoljub“, 1930., br. 47., str. 585.

zagovoru djevice, Njemu veoma mile i pune božanske milosti. Djevica je ubrojena među žene. No ona nije sudionica ženske krivnje. To je nevina djevica, bezgrješna, slobodna od svakoga grijeha, bez ljage, sveta u duhu i u tijelu... Kći Adamova, ali od njega različita."

Sv. Ćiril Aleksandrijski je pisao: „Tko je ikada čuo, da je koji graditelj, iza kako je sebi sagradio kuću, pustio, da je preuzme i prvi zaposjedne njegov neprijatelj“. Nekako slično se izrazio i **Proklo**, tajnik sv. Ivana Zlatoustoga.

Teodoret (390.—458.) piše: „Između toliko duša svih onih ljudi, koji su spašeni, kao izabrana golubica jedina je ona djevica i majka, koja je rodila Krista, djevojka Marija, a ipak je u čistoći iznad kerubina i serafina“.

U ostalim vijekovima: Jakov Nisiben, sv. Teofan, sv. Sofronije, sv. Andrija iz Krete, sv. German, sv. Ivan Damašćanski — svi su se isto tako izražavali. Pače isti Focije, koji je bio začetnikom bolnoga raskola između zapadne i istočne Crkve, svjedočio je, da je VI. crkveni sabor ovako pozdravio Mariju: „Ti si bila uvijek bezgrješna, od početka Tvoga stvorenja!“

Bl. Djevica Marija, kad se u Lurdu prikazala Bernadici i rekla joj „Ja sam bezgrješno Začeće“ — nebeskim svojim glasom i čudom potvrdila je ono, što je sv. Crkva uvijek vjerovala i vjeruje: da se Marija rodila bez istočnoga grijeha, jer ona, koja je morala da rodi Spasitelja svijeta, nije smjela ni sami trenutak, da bude u vlasti upropastitelja naših praroditelja i svega čovječanstva. *Jefe*

Katolička dužnost

Papino pismo „O stanju radnika“ spada među noiznamenitija djela papinstva Lava XIII. Nije to jednostavni naučni prikaz, već je to plodonosno djelo društvenoga spasenja. Papa je nagovarao katolike, da brane kršćansku civilizaciju protiv najveće pogibelji, što joj prijeti: bezvjerskoga, materijalističkoga komunizma. Pokazao nam je glavni put: Uzeti u svoje ruke potrebe naroda, liječiti zla, brani i prava. Ne smijemo se zadovoljavati samo prigovorima protiv socijalizma, već treba djelovati više i bolje nego što to on djeluje! *Semeria*

Katolička Crkva osuđuje pretjerani nacionalizam

Kako je svojevremeno uzбудila veliku viku osuda Pape Pija XI. francuskih nacionalista, koji su se kupili oko „Action Francaise“, tako je i sada najveću pozornost u Njemačkoj uzbudilo pastirsko pismo katoličkih biskupa u Porenju o narodnim socijalistima. U redovima narodnih socijalista skupljaju se skrajni njemački šovenisti, koji su se u početku htjeli prikazivati kao dobri kršćani, skloni katolicizmu. No vrijeme je otkrilo, da narodni socijalisti proglašuju neku vrst plemenske religije, te da svoje nazore samo prikrivaju površnim kršćanskim formulama. Zato su ustali njemački biskupi na obranu čiste katoličke nauke te pišu: „Mi kršćani katolici ne poznajemo nikakve plemenske religije, nego samo objavu i nauk Isusa Krista, koji se rasprošire po cijelom svijetu, koji je donio svima narodima isti skup vjerskih istina, iste zapovijedi življenja i ista sredstva milosti. Potrebno je samo, da svaki narod i svako pleme na zemlji u zajedničkom kraljevstvu Božjem doprinese k njegovom potpunom razvoju sva ona dobra svojstva, koja su pojedinom narodu vlastita. Baš stoga mi katolici ne poznajemo nikakvoga nacionalnog crkvenog organizma, nego su Crkva, njezin vrhovni Poglavar te njeni pastiri za cijeli svijet i za sve narode. Katolička Crkva nije nacionalna, nego je univerzalna (općenita) Crkva!“

Moderno poganstvo

Neki zagovaraju ograničenje porođaja, jer da je tobože ugroženo zdravlje majki ili jer je prevelika bijeda na svijetu. Istina je, da je puno bijede na svijetu. No isto tako je istina, da bogati ljudi imaju manje djece nego siromašni.

U Sjedinjenim Državama Amerike troši se za ljepotu: masiranje, šminkanje i t. d. 70 milijuna dolara (oko 4 milijarde dinara) što se pak kroz zadnjih 10 godina potrošilo za „bubikopf“, svilene bječve i ostala razna sredstva lude ženske mode, bilo bi dostatno za hranu i uzgoj jednoga milijuna djece.

Ipak ne mogu moderne žene da uguše u sebi naravski osjećaj za materinstvom. No jer su im djeca previše dosadna, traže nešto drugo mjesto njih. Nade se bračnih parova bez djece, koji svoju sklonost prema djeci iskazuju na psima, mačkama, papigama, dapače i na gadnim životinjama. U Newyorku imaju posebni pasji hotel, gdje mezimčad modernih „majki“ ima svako svoju sobu i poslugu. Također imaju i groblje za svoju pasju „djecu“, što više i spomenike im dižu. U oporukama ostavljaju svojim ljublim životinjama prilično visoke svote

novaca. Koliko bi se tim novcem moglo djece nahraniti, obući i uzgojiti?

Vrlo obljubljen surogat za djecu su također i umjetne „bebe“ (lutke), koje znadu biti vrlo raskošno obučene.

Proti tom poganskom običaju moramo se boriti svim silama, jer to nije više dostojno čovjeka, već ga ponizuje ispod životinje. Novi je to znak propadanja našega doba!

Katolička Akcija u Americi

Katolici su clevelandske biskupije svečano proslavili prvu desetgodišnjicu Katoličke Akcije. I nama veoma dobro dolaze riječi toga preuzv. biskupa, što ih je rekao tom zgodom: „Iskrenost prema Bogu stoji iznad svega, Ako hoćemo da katolički shvaćamo tu iskrenost prema Bogu, treba da se svi okupimo pod Kristovom zastavom, jer ćemo samo tako biti poslušni Crkvi, koju je On osnovao. Prije bitke rekao bi Napoleon svojim vojnicima: „Trebam vas vojnike!“ I Crkva svojoj djeci može da dobro upravi ove iste riječi: „Vas, građani i ljudi, trebam! No ne za krvave bitke, već u borbi za pobjedu duha i civilizacije. Trebam vas, da podignem pojedince, trebam vas za posvećenje domaćeg ognjišta, za kršćanski odgoj djece, za socijalnu pravdu!“ — Mnogi naši katolici imaju što da nauče od ovih riječi, jer je Katolička Akcija nažalost još uvijek nepoznata u mnogim našim župama. Što više čekamo?

„Katolički“ protestanti

Mladi protestantski pastor na otoku Gotland sastavio je za švedsku državnu crkvu misni obrasc, koji je skoro prijevod katoličkoga misnog obrasca. Sv. Misu smatra pravom žrtvom; uči, da se mora častiti sv. Hostiju i t. d. Pastor sam priznaje, da je luteranstvo zabluda; vjeruje u Papinu nepogrješivost i u to, da će se protestanti morati povratiti u pravu Crkvu, od koje su se ocijepili. — Neki drugi pastor javlja, da već oko 100 švedskih protestantskih pastora „govori sv. Misu“ te nadodaje, da je već skrajno vrijeme, da se raskrinkaju racionalistički biskupi i svećenici, koji su framasuni“. Došli su do katoličkoga shvaćanja sv. Mise proučavanjem spisa crkvenih Otaca. Kasno doduše, ali ipak, pa bilo i pomalo, dolazi istina na svijetlo!

U Londonu časte sotonu!

Novine donose zanimiv, ali i žalostan odlomak iz predavanja Harry a Pricea o ludom i demonskom praznovjerju u Londonu. Danas cvate u Londonu takvo praznovjerje i čarobnjaštvo, o kakvom nijesu sanjali niti u srednjem vijeku, koji mnogi tako rado nazivaju mračnjačkim. Na stotine tako rado nazivaju mračnjačkim. Na stotine tako zvanih boljih i bogatijih ljudi i žena štuje sotonu, kojim štovanjem upravljaju većinom stranci. Rabe iste formule i zaklinjanja, kao što su to radili nekromanti u srednjem vijeku. Pomoću alkemije, astrologije (gatanja iz zvijezda) i ostalih vrsti magije (vračanja) nekoliko ljudi živi sasama dobro, a sve na račun ovako „pametnih“ vjernika. Svoje „crne mise“ i molitve vragu vrše bez ikakve bojazni, jer nema zakona, koji bi im to zabranjivao. Stvar nije tako čudna, kako izgleda na prvi mah, jer tko zabaci Boga, obraća se vragu. A drukčije ne može ni da bude, jer čovjek mora nekome služiti! Obojici pak ne može!

Iz katoličkoga Šibenika

ČETVRTA NEDJELJA PO USKRSU je u nedjelju 3. svibnja. „Ljudskom srcu uvijek nešto treba, zadovoljno nikad posve nije: čim željenog cilja se dočeka, sto mu želja opet iz njega klije“ — dokle god hlepi za zemaljskim dobrima i užicima.

BLAGDAN NAŠAŠĆA SV. KRIŽA. U nedjelju 3. t. mj. Crkva slavi blagdan Našašća sv. Križa. Na poticaj sv. Jelene, majke Konstantina Velikoga, iskopaše kršćani na Golgoti tri križa. No jer se nije znalo, na kome je križu bio razapet Spasitelj, dade Makarije, jeruzolimski biskup, sva tri križa po redu primači nekoj teškoj bolesnici, koja je odmah ozdravila, čim se dotakla trećega križa. Tada je sv. Jelena jedan dio Spasiteljeva križa pohranila u Jeruzolimu, a drugi pokloni svome sinu Konstantinu. I danas se još čuva čestica sv. Križa u rimskoj crkvi „Sv. Križa u Jeruzolimu“ i u bazilici sv. Petra. — Na vršku veličajna obeliska, koji danas stoji u sredini divnoga trga sv. Petra u Rimu i koji je nekad gledao sv. Petra, razapeta na križu, počiva čestica sv. križa. A na podnožju obeliska čitamo latinski natpis: „Evo Križa Gospodnjeg — Bježite protivnici — Pobijedio je lav iz koljena Judina!“

ZA JAVNO ČUDOREDE! Nečudorede škodi pojedincima, obitelji i društvu te velike štete donosa zdravlju, umu, srcu i karakteru. S pravom se zato svaki uman i pošten čovjek protiviti i buniti, kad vidi, da ovo strašno zlo traži pravo javnosti. No nitko više od mladeži ne postaje žrtvom javnoga nečudoreda. Nitko se više od nevinih duša ne sablažnjuje pred javnom glorifikacijom senzualnosti. Pogani su pisali, da se djetetu mora iskazati najveće štovanje. Danas u našem katoličkom gradu moramo proći ispred nekih reklama i izloga oborenih očiju, što zatalno nije na diku. Sloboda je lijepa stvar. No ona ne znači razuzdanost, a kad razuzdanost hoće da zapovijeda na ulici i u nekim javnim lokalima, svaki pošten građanin, svaki dobar otac obitelji dužan je, da se digne i reče svoj odlučni: Dosta je toga! Treba zato da se poslužimo zakonima protiv ovoj opacini, koja hoće da sve više preotme maha te da se u svim društvima i u obitelji što više pazi na odgoj savjesti i karaktera. Poželjno je, da vlasti idu ususret obiteljima i školama u borbi za očišćenje ulice od tih štetnih otrovnih mikroba. Zato žalimo, kako se moglo za više dana pustiti javno onako pornografsku reklamu, kao što je bila ona za kino-predstavu „Djevojka na križu“. To sramoti dobar glas našega grada! Mi katolici to ne smijemo gledati skrštenih ruku i mirno puštati, da se nečudorede tako širi. Dignimo svoj glas protesta! Ako to ne vrijedi, poslužimo se i drugim sredstvima, da poučimo neku gospodu — kojima ništa nije sveto i koji bi valjda za novac prodali i poštenje svoje majke — da ima zakona i poštenih građana te da će ih ti prisiliti, da ovakvim pogrdarijama ne vrijedaju osjećaje ogromne većine građana.

ZRINJSKO-FRANKOPANSKA MATINEJA. Okružje Hrv. Kat. Nar. Saveza u Šibeniku pri-

reduje u nedjelju 3. svibnja u 10^{1/2} sati ujutro u dvorani Katoličkoga Doma svečanu matineju u počast hrvatskih velikana bana Petra Zrinjskoga i kneza Krsta Frankopana. Ulaznica: Sjedača I. reda 5 Din, II. reda 3 Din, a stajanje 2 Din.

DA LI JE ISTINITA NAŠA STATISTIKA O SIFILITIČARIMA I ZARAŽENIMA TUBERKULOZOM? Neki su se u gradu začudili, kad smo donijeli statistiku o velikom broju sifilitičara i zaraženih tuberkulozom u našoj državi. Činilo im se nemoguće, da imamo u državi preko 2 milijuna tih bolesnika. A ipak to proizlazi iz izvještaja gosp. ministra nar. zdravlja dra Popovića za god. 1927. Prva je bolest dobrim dijelom tužni ostatak još iz turske vladavine u našim južnim krajevima, a drugi su žrtva neuredna života, moderne industrijalizacije gradova te pomanjkanja zdravih stanova i dobre hrane.

GOSPA POMPEJSKA svetkuje se u petak 8. t. mj. U našem gradu svetkuje se u Novoj crkvi. Ovaj je red službe Božje: U 5 sati ujutro pjevaće se „lekcije“. U 6 sati je prva pjevana sv. Misa, iza koje slijede tihe sv. Mise, a u 10^{1/2} sati je druga pjevana sv. Misa. U 11^{3/4} moli se jedan dio sv. ruzarija, pak „molbenica“. Popodne u 6 sati je ruzarij, Gospine litanije i blagoslov sa Presvetim.

DEVETNICA SV. PAŠKALU. 17. t. mj. svetkuje se sv. Paškal, Svetac Euharistije i zaštitnik svih euharističnih društava. U našem gradu još od 1660. nalazi se u franjev. crkvi sv. Lovre Svečev oltar i slika. Kao što i dosad, tako će se i ove godine pred njegov blagdan održati devetnica. Ista počinje u petak 8. maja. Svaki večer počimaće u 7.15 sati. Preko te pobožnosti biće i blagoslov sa Presvetim Svetotajstvom. — Uprava crkve.

DARUVI NAŠEM LISTU. Da počaste uspomenu pk. Msgra don Nike Tabulov-Trute: Don Toma Bilić i Paško Stamać po Din 20. Da počaste uspomenu pk. Ljuba Rismonda: Don Jerko Jurin, kanonik, Din 20. Da počaste uspomenu pk. Ivanice-Luide u d. Juras: Don Joso Felicinović Din. 20, te don Frane Grandov, don Ante Radić i don Krsto Rudelić po Din 10.— Uprava im svima najharnije zahvaljuje.

SVIBANJSKA POBOŽNOST je svake večeri: u Stolnoj bazilici sv. Jakova u 7^{1/2} sati, a u crkvi sv. Frane u 7 sati.

Naši dopisi

ZLARIN, svršet'om travnja

Svečanost sv. Fortunata

23. travnja t. g. ova je župa svečano proslavila 150-godišnjicu prenosa tijela sv. Fortunata, mučenika, iz rimskih katakomba u Zlarin.

Iz Šibenika, Vodica, P. Luke i P. Šepurine, Zablaca, Krapnja i okolnih župa posebnim motornim ladama došlo je preko 1500 vjernika.

Sv. sakramentima pristupio je velik broj, osobito domaćih. Slijedila je svečana sv. Misa, preko koje je mnogopost. gvardijan samostana

sv. Lovre u Šibeniku o. B. Topić zanosnim riječima ocrtao borbu mučenikovu za čistoću sv. vjere.

U 4 sata popodne razvila se veličajna procesija, u kojoj je nošeno mučenikovo tijelo u skupocjenom kovčegu od zlarinskih mladića, praćena svirkom vojničke mornarske glazbe iz Šibenika. Kovčeg su pratile djevojčice u bjelini i djevojke u krasnoj čednoj, narodnoj nošnji.

Sva je svečanost prošla dostojno i trijezno što je na diku toj mirnoj, urednoj i čistoj župi, te na čast svim priređivačima sa vlč. župnikom don Petrom Špika na čelu.

PRIMOŠTEN, 29 travnja 1931.

Naš bivši i sadašnji župnik

Prošla su skoro četiri mjeseca, otkako smo se rasali sa našim nezaboravnim župnikom vlč. don Matom Beračem. Nekratko vrijeme od 6 godina blagoslovljenoga mu rada u jednoj od najtežih župa naše biskupije zblížilo nas je nerazdruživim vezom. Djelokrug njegova rada bio je golemih dimenzija i sezao je u sva područja. Sve i sva je radio i činio za što veću slavu božanskoga Srca i spas povjerenoga mu stada. U tako teškoj župi nije obavljao samo onaj obični župnički rad, već se svim marom bacio i na organizacijski rad. Silna je njegova briga bila u užem i širem crkvenom poslovanju. Divan zvonik sa još sjajnijim satom na istome, koji je podignut za njegova župnikovanja, sjećat će nas odrasle, kao i našu djecu, neumornoga rada našega don Mate.

U isto vrijeme, dok smo plakali gorke suze za našim dobrim bivšim župnikom, zahvaljivali smo Svevišnjem Bogu na milosti, koju nam je udijelio davši nam za novoga župnika vlč. don Srećka Pavića, dostojnoga nasljednika našega bivšeg župnika. Neka dobri Isus obiljem svojih milosti obaspe jednoga i drugoga! Našem don Srećku sretan i blagoslovljen rad u Primoštenu, a nezaboravnom don Matu uspješno djelovanje u novoj mu župi Žirjama! Primoštenci

VRPOLJE, 26. travnja 1931.

Provalna krađa u Gospino svetište

U noći između 25. i 26. t. mj. neki nepoznati lopovi ušli su u Gospino svetište. Popeli su se uz munjovod te razbili pragove i vrata zvonika. Skinuli su Gospinu sliku i položili je na podnožje oltara te pokrali ono zlata, što je bilo na njoj košulji. Odnijeli su također 4 „palme“ (umjetne cvjetove) s oltara, zlatne boje, te odbili 2 komada od velikoga svijetnjaka („čoke“) i krila jednoga fenjera, također zlatne boje, misleći, da je sve to od zlata. Još su razbili škrapice i iz njih pokrali novce.

Stvar je prijavljena oružnicima, koji vode istragu

Tko treba na očala neka se obrati optičaru

VINKU VUČIĆU - ŠIBENIK

Ulica Kralja Tomislava
(Drogerija)

„KATOLIK“ izlazi svaki tjedan. — Pretplata godišnje Din 30 — Za inozemstvo dvostruko Oglasi po naročito tarifi. — Vlasnik i odgovorni urednik: sveć. JOSO FELICINOVIC, šibenik, ulica sv. Martina. Adresa uredništva i uprave: šibenik, Foit. pretinao 17. — štampa: Pučka Tiskara braća Matačić pk Petra, predstavnik Vjek. Matačić